

یادداشت

سید جابر موسوی کانی | کارشناس انرژی

راهکارهای رفع ناترازی برق

اوراق گواهی ظرفیت، سندی قابل معامله در بورس انرژی است که توسط وزارت نیرو و با هدف

ایجاد نیروگاه جدید یا کاهش قدرت قراردادی مشتریان فعلی صنعت برق به میزان ظرفیت ایجاد می‌منشر می‌شود. به بیان ساده‌تر، اوراق گواهی ظرفیت، همان حق انشعاب برق است که مجوز اتصال بار جدید به شبکه را می‌دهد. این قانون شامل تمامی نیروگاه‌ها و مصرف‌کنندگانی می‌شود که بعد از سال ۹۵ به بهره‌برداری رسیده‌اند. ازجمله مهم‌ترین مزایای اوراق گواهی ظرفیت می‌توان به تسهیل در تأمین مالی صنعت برق به‌خصوص نیروگاه‌ها از بورس انرژی، ایجاد انگیزه جهت ورود بخش خصوصی به صنعت برق و کمک به ارزیابی صرفه اقتصادی پروژه‌های نیروگاهی اشاره کرد.

شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران به‌عنوان بزرگ‌ترین شرکت کارفرمایی احداث سد و نیروگاه برقایی در کشور، ضمن ارتقای ظرفیت فنی و مهندسی کشور، با تولید انرژی تجدیدپذیر و پاک، کمک شایانی به پایداری شبکه برق کشور کرده است. این شرکت به‌رغم این‌که در تأمین مالی پروژه‌های نیروگاهی خود با موانع و مشکلات متعدد مواجه است، تلاش می‌کند از روش‌های مختلف تأمین مالی جهت توسعه ظرفیت نیروگاه‌های برقایی در کشور بهره بگیرد. با اخذ مجوز انتشار اوراق گواهی ظرفیت برای نیروگاه‌های برقایی در اختیار خود، بخشی از منابع مالی حاصل از فروش این اوراق را جهت توسعه ظرفیت نیروگاه‌های برقایی در کشور استفاده خواهد کرد.

امید است با رونق بازار اوراق گواهی ظرفیت و ایجاد نوآوری در روش‌های تأمین مالی پروژه‌های نیروگاهی و بالخصوص حمایت مالی و قانونی دولت از بخش خصوصی و فعالان این بخش، در آینده نزدیک شاهد توازن در تولید و مصرف و رفع ناترازی برق در کشور بوده، مسیر رسیدن به توسعه پایدار هموارتر شود.

نیض اقتصاد

تسهیل ترانزیت کالا

حافظ سادات نژاد، مجری طرح راه‌آهن خواف ـ هرات، گفت: راه‌آهن خواف ـ هرات با هدف تسهیل ترانزیت کالا در مسیر کریدور شرق به غرب با قرارداد ۱۱۷میلیارد تومانی با پیمانکار ایرانی در حال ساخت است. برهمین اساس پیش‌بینی می‌شود با استفاده از تجهیزات مکانیزه ریلی بتوان در مدت شش ماه به شرط شرایط مساعد آب‌وهوایی به انتقال ترانزیت کالا به مقدار ۷۰۰ میلیون تن در سال نخست دست یافت. افغانستان با اتصال این شبکه ریلی از طریق تکمیل راه‌آهن رشت ـ آستانرا و اتصال به ترکیه‌واز مرز خسروی به عراق و سوریه، می‌تواند به اهداف خود در ترانزیت کالا و دسترسی به آب‌های آزاد، دست یابد.

سادات‌نژاد بیان کرد: این راه‌آهن به طول ۲۲۵ کیلومتر از شهرستان خواف تا هرات افغانستان به چهار قطعه ریلی تقسیم می‌شود که یک‌قطعه به طول ۶۲کیلومتر در افغانستان به اتمام و بهره‌برداری رسیده بود اما در جنگ افغانستان آسیب دید و سودو قطعه دیگر در ایران در حال تکمیل است.

مشارکت تعاونی‌ها در ساخت مسکن

بهمن عبدللهی، رئیس اتاق تعاون ایران بیان کرد: سال گذشته در تفاهم‌نامه با وزارت راه‌وشهرسازی، مقرر شد ساخت ۲۰۰ هزار واحد در قالب نهضت ملی مسکن توسط این اتاق انجام‌شود. به‌این منظور نیز ۲۵۰ هزار نفر در سامانه اتاق تعاون برای مسکن ثبت‌نام کردند تا واحدها پس از ساخت تحویل آنها شود. عبدللهی با اشاره به این‌که ساخت مسکن در پنج استان پیشرفت خوبی داشته است، گفت: اراضی توسط وزارت راه‌وشهرسازی در اختیار اتاق‌های تعاون در استان‌ها قرار گرفته است و در بعضی از استان‌ها شاهد پیشرفت ۴۵ تا ۶۰درصدی ساخت مسکن هستیم. این واحدهای مسکونی در استان‌های البرز با ۸۰۰ واحد، سمنان با ۳۰۰ واحد، آستان یزد با ۲۰۰ واحد، سیستان وبلوچستان با ۴۰۰ واحد و خراسان جنوبی با ۵۷۰واحد در حال ساخت است. همچنین به منظور سرعت‌بخشی به ساخت مسکن در استان‌ها، با اتمام وزارت راه‌وشهرسازی یک واحد فنی و مهندسی در اتاق تعاون ایجاد شده‌است که در آن متخصصان و کارشناسان از وزارت راه‌وشهرسازی نیز حضور دارند. به همین منظور، پیش‌نویس قرارداد و آیین‌نامه‌ها تدوین شده است.

اثرات مالیات بر مجموع درآمد

جعفر قادری، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس؛ با توجه به این‌که بسیاری از معاملات، زیرزمینی است یا با ارزهایی جز ریال انجام می‌شود، باید تلاش کرد بیشتر فعالیت‌های اقتصادی شفاف و درآمد‌های اقتصادی افراد شناسایی شود. اجرای طرح مالیات بر مجموع درآمد در کشور به رشد تولید و افزایش درآمد‌ها کمک خواهد کرد.

مکت

موافقان و مخالفان بازگشت گاز مایع

ورود رسمی گاز مایع ال.پی.جی به سبد سوخت کشور، در قوانین بودجه ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ آمده است. همچنین این موضوع از سوی رئیس‌جمهور نیز تأکید شده که در فروردین سال جاری نیز پیگیری این موضوع را به وزارت نفت محول کرد. با این حال اما هم سازمان برنامه و بودجه و هم وزارت نفت از اجرای این قانون استنکاف می‌کنند. البته زیرساخت‌های قانونی برای افزودن رسمی گاز مایع به سبد سوخت کشور از سوی مجلس شورای اسلامی ایجاد شده و وزارت نفت و وزارت کشور نیز به انجام این اقدام برای حل ناترازی موظف شده‌اند.

بر همین اساس مجلس شورای اسلامی در بند (ح) تبصره یک قانون بودجه ۱۴۰۰ تصویب کرد وزارتخانه‌های نفت و کشور موظف هستند امکان احداث جایگاه‌ها و زیرساخت استفاده قانونمند از سوخت گاز مایع در ناوگان حمل و نقل را به کمک بخش‌های خصوصی و عمومی تا سقف مجموع دو میلیون تن در سال فراهم کنند. همچنین طبق ردیف ۱۰ بخش مصارف جدول تبصره ۱۴ قانون بودجه ۱۴۰۱، مبلغ ۳۰۰۰ میلیارد تومان به شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی برای ایجاد جایگاه‌های عرضه گاز مایع و استانداردسازی خودروها تخصیص داده شده ولی تاکنون اقدامی برای توسعه ال.پی.جی صورت نگرفته است.

البته راه‌اندازی ال.پی.جی در سبد سوخت کشور مخالفانی نیز دارد. محسن جوهری، رئیس هیأت مدیره انجمن صنفی صنعت سی‌ان‌جی در این باره گفت: در دهه ۷۰ شمسی، سوخت ال.پی.جی به سبد سوخت خودروها رفت اما دلایل متعددی موجب شد تا این سوخت کنار گذاشته شود. همچنین در سند تأمین انرژی در بخش حمل‌ونقل کشور تا اقی ۱۴۲۰، ال.پی.جی از سبد سوخت خودروها در کشور حذف و عرضه آن صرفاً برای مصارف عمدتاً پخت‌وپز و گرمایش خانوارهایی که به شبکه گاز طبیعی دسترسی ندارند، مورد تأکید قرار گرفته اما مجلس با نادیده گرفتن این سند بالادستی، اصرار بر ورود ال.پی.جی به سبد سوخت خودروها دارد و امروز عده‌ای بدون توجه به آسیب‌های بسیار این تصمیم غیرکارشناسی، به دنبال گنجاندن این موضوع در برنامه هفتم توسعه هستند.

مکت

گزارش

«جام‌جم» از میزان سرمایه‌گذاری خارجی گزارش می‌دهد

پول‌های پکن در راه تهران

رئیس‌جمهور و وزیر اقتصاد به‌عنوان رئیس کمیسیون مشترک و همچنین وزیر صنعت، معدن و تجارت، معاونان برخی از وزارتخانه‌های اقتصادی و معاون اقتصادی وزارت خارجه برداشته شد. طی این گام، مجموعه دیگری از توافق‌ها روی پروژه‌های مشخص در بین بخش‌های دولتی وزارتخانه‌های متناظر ایران و چین برقرار و درباره جزئیات اجرای پروژه‌ها نیز توافق انجام شد. همچنین گفتنی است در بخش خصوصی نیز شرکت‌های فعال بین دو کشور با موانعی مواجه بودند که موانع پیش‌روی آنها نیز با دستورات ویژه در دولت رفع شد.

باین حال، نگاهی به عملکرد دولت و بررسی آماری‌ها ارائه‌شده از سوی رابزن اقتصادی چین در ایران نشان می‌دهد سرمایه‌گذاری این کشور در ایران رشد قابل‌ملاحظه‌ای داشته که این میزان رشد سرمایه‌گذاری، قابل قیاس با حجم متوسط سرمایه‌گذاری چین در سایر کشورها نیست. همچنین گفتنی است طی سال ۲۰۲۲، قراردادهای بسیاری در زمینه ساخت پروژه‌های مشترک میان ایران و چین امضا شده که در مقایسه با سال گذشته، رشد ۱۰برابری را به همراه داشته است.

چهره

تعرفه واردات خودروها

عباس علی‌آبادی، وزیر صمت، تعرفه واردات خودروهای برقی در کمیسیون ماده (۱) حداقل مقدار ممکن یعنی حدود ۴ درصد تصویب شد. خودروهای هیبرید پلاگین نیز همین وضعیت را دارد و پیشنهاد ما این است که برای خودروهای هیبرید تا ۱۵ درصد تعرفه افزایش پیدا کند. البته برای خودروهای دیگر تعرفه تا ۷۵ درصد است.

مکت

«جام‌جم» از دلایل عدم ورود «ال.پی.جی» به سبد سوختی کشور گزارش می‌دهد

چالش سبد سوخت تک‌محصولی

قابلیت استفاده از ال.پی.جی

از نظر برخی کارشناسان یکی از راهکارهای اساسی برای رفع ناترازی بنزین، توسعه سوخت‌های جایگزین ازجمله گاز مایع در سبد سوختی کشور است. این موضوع در سایر کشورها نیز مورد توجه قرار گرفته و بسیاری از کشورها، این سوخت را به سبد سوختی خود اضافه کرده‌اند. با این حال اما هنوز اقدامی برای ورود رسمی این سوخت به سبد سوختی انجام نشده است. این موضوع در حالی است که طبق آمار شرکت ملی گاز، سالانه بیش از سه میلیون تن گاز مایع به‌دلیل عدم امکان صادرات در خطوط لوله هدر می‌رود. این میزان گاز مایع هدر رفته می‌تواند به میزان روزانه ۱۳/۵میلیون لیتر در روز، جایگزین بنزین شود. از نظر کارشناسان تولید ال.پی‌جی نیاز به زیرساخت خاصی ندارد و تمام ابزارهای داخلی کشور از مخازن تا دیسپنسرهایی که در داخل جایگاه‌ها استفاده می‌شوند برای تولید و مصرف این سوخت، قابل استفاده است.

همچنین مالک شریعتی، نماینده مجلس شورای اسلامی در این باره نیز کرد: ما در هشت استان پالایشگاه نفتی داریم که می‌تواند ال.پی‌جی تولید کند. این استان‌ها تقریباً نزدیک به دو سوم جمعیت کشور را تشکیل داده و نیاز به انتقال این سوخت وجود ندارد.

مکت

گزارش

«جام‌جم» از میزان سرمایه‌گذاری خارجی گزارش می‌دهد

یکی از موضوعاتی که همواره مورد تأکید رهبر معظم انقلاب بوده، جذب سرمایه‌گذار خارجی برای پیشبرد پروژه‌های داخلی است. درواقع سرمایه‌گذاران خارجی با عملکرد خود می‌توانند موجب رشد و رونق اقتصادی شوند. بر همین اساس، جذب این سرمایه‌گذارها از مسائل مهمی تلقی شده که دولت‌ها باید به آن توجه ویژه‌ای داشته باشند. این موضوع درحالی است که بررسی آمارها نشان می‌دهد سرمایه‌گذاری کشورهای خارجی نظیر چین در سال ۲۰۲۲ در ایران، رشد ۱۵۰درصدی داشته که این میزان از رشد سرمایه‌گذاری، فراتر از حجم متوسط سرمایه‌گذاری چین در دیگر کشورهاست. در ادامه این گزارش به بررسی این سرمایه‌گذاری‌ها و روابط اقتصادی ایران با سایر کشورها خواهیم پرداخت.

توسعه فعالیت‌های اقتصادی با سایر کشورها یکی از اقداماتی است که موجب رشد و توسعه اقتصادی کشور خواهد شد. چین در میان هشت شریک عمده صادراتی و همچنین در میان شرکای وارداتی ایران، در رده نخست قرار دارد و این موضوع حاکی از روابط عمیق و گسترده با این کشور است. درواقع دولت سیزدهم، تقویت روابط دوطرفه براساس سیاست‌های همسایگی و همچنین دیپلماسی اقتصادی را یکی از اهداف خود قرار داده و در حال جذب سرمایه شرکای استراتژیک و افزایش مرادوات تجاری با آنهاست.

یکی از مهم‌ترین برنامه‌هایی که هم‌اکنون اجرای آن آغاز شده است، سند جامع همکاری ایران و چین بود که در ۷ فروردین سال ۱۴۰۰ در تهران امضا شد. هدف از این سند جامع، به‌کارگیری ظرفیت‌های دو کشور با ترسیم چشم‌انداز همکاری‌های متقابل بلندمدت در حوزه‌های مختلف اقتصادی و فرهنگی بوده است. براساس این قرارداد ۲۵ ساله، قرار است که رقم ۴۰۰ میلیارد دلار سرمایه توسط چین وارد ایران شود. البته پیاده‌کردن و عملیاتی شدن پروژه‌های مربوط به این توافق، نیازمند مجموعه‌ای از هماهنگی‌ها بین بخش‌های دولتی و خصوصی کشور است که در گام اول، پس از سفر رئیس‌جمهور به پکن در تیر امسال، کمیسیون مشترک ایران و چین در این کشور برگزار شد.

دومین گام برای اجرایی‌شدن این قرارداد، توسط معاون اول

نماینده مجلس شورای اسلامی، واردات بنزین داریم و چشم‌انداز ما این است که ناترازی تشدید خواهد شد.

سبد سوخت نباید تک محصولی باشد

بنزین بیشترین سهم را در سبد سوختی کشور دارد و همین تک محصوله بودن می‌تواند کشور را دچار آسیب و نیازمند سایر کشورها کند. نگاهی به وضعیت دیگر کشورها حاکی از این است که

سبد سوختی آنها وضعیتی پراکنده دارد و همین امر عاملی است که اگر در تأمین سوختی دچار مشکل شدند، بتوانند از طریق سوخت دیگری نیاز خود را برطرف کنند. به‌عنوان مثال، ترکیه هشت مدل سوخت نظیر برقی، ال.پی‌جی، سی.ان.جی، بنزین، گازوئیل و... در سبد سوختی خود دارد. با وجود این، کشوری همچون ایران که ذخایر نفتی بسیاری دارد، عمده مصرف سوخت خود را موط به بنزین کرده است. بر همین اساس با توجه به این‌که ناترازی بنزین در کشور اوج گرفته و دولت را وادار به واردات کرده است، با رسیدن فصل زمستان و سرد شدن هوا، ناترازی گاز نیز به این موضوع اضافه خواهد شد. برخی کارشناسان بر این باورند به دلیل این‌که نمی‌توان گازوئیل را در شبکه حمل‌ونقل کشور به نیروگاه‌ها رساند، کشور مجبور به سوزاندن مازوت خواهد بود که مشکلات بسیاری را به همراه دارد.

مکت

گزارش

«جام‌جم» از میزان سرمایه‌گذاری خارجی گزارش می‌دهد

کاهش ارزش پول است. قاره‌آسیا به ۸/۵میلیون تن صادرات، ۱۰/۲درصد از سهم صادرات جهانی لبنیات را به خود اختصاص داده است. ایران با ۱/۸میلیون تن صادرات لبنی (براساس میزان مصرف شیر) اولین صادرکننده لبنیات در آسیاست که بالاتر از کشورهایی نظیر ترکیه قرار دارد و ۲/۲ درصد از سهم صادرات لبنیات جهان در سال ۲۰۲۳ را به خود اختصاص داده است. به این ترتیب ایران با ۱۶/۵درصد افزایش صادرات نسبت به سال ۲۰۲۲ و ۶۵/۴درصد نسبت به سال ۲۰۲۱ تبدیل به اولین صادرکننده لبنیات در آسیا خواهد شد. واردات بیشتر محصولات لبنی برای چندین کشور به‌ویژه برزیل، مکزیک، الجزایر و عربستان سعودی پیش‌بینی می‌شود که ناشی از قیمت‌های رقابتی بین‌المللی لبنیات توسط شرکای تجاری آنها، عرضه ناکافی داخلی و فروش بیشتر محصولات لبنی است. درهمین حال، کاهش احتمالی تقاضای واردات جهانی همراه با قیمت‌های رقابتی پایین‌تر، می‌تواند چشم‌اندازی نزولی برای صادرات را از چندین صادرکننده مانند آمریکا، استرالیا و آرژانتین نشان دهد.

افزایش پرداخت تسهیلات خرد بانکی

سیداحسان خاندوزی، وزیر اقتصاد و امور دارایی، در بحث پرداخت تسهیلات خرد، گرچه عدد پرداختی امسال نسبت به سال ۱۴۰۱ به شکل معناداری بیشتر است اما با توجه به سیاست‌های کنترل سقف ترانزنامه بانک‌ها، همچنان بسیاری از مردم در صف دریافت تسهیلات خرد باقی مانده‌اند که نیازمند اتخاذ تصمیمی در چهارماه پایانی سال است.

مکت

«جام‌جم» از دلایل عدم ورود «ال.پی.جی» به سبد سوختی کشور گزارش می‌دهد

چالش سبد سوخت تک‌محصولی

باوجود دستور رئیس‌جمهور مبنی بر ورود گاز مایع (ال.پی.جی) به سبد سوختی کشور اما وزارت نفت هنوز اقدامی در این خصوص انجام نداده است. این موضوع در حالی است که بنزین بیشترین سهم از سبد سوختی کشور را دارد و حالا نیز با ناترازی شدیدی روبه‌روست. بی‌توجهی به

این موضوع نه‌تنها می‌تواند نیاز کشور را به واردات بنزین افزایش دهد بلکه می‌تواند عاملی برای هدررفت انرژی و عدم آزرآوری به کشور باشد. در این گزارش قصد داریم سبد سوختی کشور را مورد بررسی قرار داده و به لزوم ورود گاز مایع به این سبد بپردازیم.

مکت

از نظرکارشناسان در فصل پاییز میزان مصرف بنزین در کشور تراز می‌شود. با این حال اما با گذر از این فصل و نزدیک شدن به روزهایی پایانی سال و همچنین آغاز تعطیلات نوروزی، این تراز منفی شده و مصرف از عرضه پیشی می‌گیرد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد اکنون وضعیت بنزین در شرایط مطلوبی قرار نداشته و با ناترازی رویه‌رو هستیم. در همین جهت نیز دولت برای تأمین بنزین به واردات رو آورده است. به گفته مالک شریعتی،

مکت

آمار

فائو پیش‌بینی‌های جدیدش را منتشر کرد

ایران، رتبه نخست صادرات لبنیات

براساس پیش‌بینی منتشرشده توسط فائو، ایران با ۱۶/۵درصد افزایش صادرات نسبت به سال ۲۰۲۲ و ۶۵/۴ درصد نسبت به سال ۲۰۲۱ تبدیل به اولین صادرکننده لبنیات در آسیا خواهد شد.

براساس آمار منتشرشده سازمان جهانی خواربارو کشاورزی ملل متحد (فائو)، پیش‌بینی می‌شود تولید جهانی شیر در سال ۲۰۲۳ تقریباً به ۹۵۰میلیون تن برسد که ۲/۸درصد نسبت به میانگین تولید در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ و ۱/۳درصد نسبت به تولید در سال ۲۰۲۲ افزایش یافته است. این رشد ناشی از افزایش تولید در آسیا به‌ویژه هند (۲/۵درصد افزایش تولید نسبت به سال قبل) و چین (۵/۶درصد افزایش تولید نسبت به سال قبل) است. بخش عمده‌ای از افزایش مورد انتظار در تولید جهانی شیر در سال ۲۰۲۳ ناشی از بهبود عملکرد و افزایش مداوم تعداد گاوهای شیری، به‌ویژه در اروپا و آمریکای شمالی است (برای مثال کشور بلاروس ۴/۸ درصد افزایش تولید شیر در سال ۲۰۲۳ نسبت به سال قبل داشته است). پیش‌بینی می‌شود تجارت جهانی محصولات لبنی در سال ۲۰۲۳ به ۸۴میلیون تن (معادل شیر) برسد که یک درصد نسبت به سال ۲۰۲۲ کاهش داشته است. این کاهش در تجارت جهانی لبنیات

عمدتا به‌دلیل کاهش پیش‌بینی شده واردات از سوی آسیا، به‌خصوص چین، به‌دلیل افزایش تولید داخلی و افزایش ذخایر محصولات لبنی وارداتی است. کاهش واردات در چندین واردکننده پیشرو لبنیات دیگر ازجمله فیلیپین، اندونزی و مالزی احتمالاً به‌دلیل رشد کمتر از حد انتظار در فروش محصولات لبنی و